

บทที่ 4

การจำแนกรูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยตามคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องชนิดและตำแหน่งของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยแล้ว สรุปได้ว่า การปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาษาแสดงทัศนคตินั้นขึ้นอยู่กับชนิดของรูปภาษาเป็นสำคัญ กล่าวคือ รูปภาษาที่แสดงทัศนคติเป็นหน่วยความหมายที่เล็กที่สุด เช่น คำ ตำแหน่งก็จะคงที่ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า รูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นคำ สามารถปรากฏได้เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น คือ ตำแหน่งกลางประโยค ส่วนรูปภาษาที่ปรากฏเป็นวลีและอนุพยางค์ สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่งในประโยค ซึ่งอาจปรากฏได้ทั้งตำแหน่งต้นประโยคและกลางประโยค

สำหรับในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำความหมายของรูปภาษาแสดงทัศนคติในภาษาไทย มาใช้ในการจำแนกประเภทของรูปภาษาตามเพียรศิริ (2533)¹ ซึ่งได้ใช้เกณฑ์ทางความหมายจำแนกทัศนคติในภาษาไทยไว้อย่างละเอียด

4.1 การจำแนกรูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยตามเกณฑ์ทางความหมาย

รูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยที่พบในข้อมูลบทความทั้ง 15 บทความนั้นอาจจะใช้ความหมาย หรืออรรถศาสตร์ เป็นเกณฑ์ในการจำแนกได้ดังนี้ คือ

4.1.1. การแบ่งรับแบ่งสู้ (Hesitancy)

การที่ผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายในลักษณะที่แบ่งรับแบ่งสู้ เป็นเรื่องกลวิธีในการสื่อสาร ที่ผู้พูดต้องการจะกันตนเองให้พ้นจากการกล่าวหาว่าพูดผิด หรือยึดความเห็นของตนเป็นใหญ่ จึงสื่อสารออกมาในรูปของการคาดเดาจากหลักฐานแวดล้อม และการประมาณความน่าจะเป็น ดังนี้

4.1.1.1 การคาดเดา (conjecture) คือ การที่ผู้พูดยังไม่แน่ใจเต็มที่ว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นหรือเป็นไปเช่นนั้นหรือไม่ เพียงแต่คาดเดาจากหลักฐานแวดล้อม ดังตัวอย่างจากข้อมูลต่อไปนี้

ก. Wells (1983) เสนอบทวิเคราะห์ไว้ว่า อาจ เป็นเพียงลักษณะแรกเริ่ม
ของ TWMS (บรรทัด)

¹ เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์โครงสร้างความในภาษาไทย : ข้อเขียนประเภทแสดงความคิดเห็นในสาขามนุษยศาสตร์. 2533. หน้า 66-75.

ข. ดูเหมือนว่า ปีโตรเลียมเป็นยาตำที่แทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน
(ปีโตรเลียม)

ค. คงมีความเป็นไปได้ว่า การประชุมดังกล่าวเป็นการปรึกษาหารือที่มี
ประโยชน์ หากมีการเตรียมพร้อม (สหประชาชาติ)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่า รูปภาพที่แสดงทัศนคติที่แสดง
ออกมาเป็นการคาดเดา ปรากฏในระดับและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ดังที่แสดงไว้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาพที่แสดงทัศนคติ
ที่แสดงการคาดเดา

ความหมายแสดง การคาดเดา	ชนิดของรูปภาพ ที่แสดงทัศนคติ	ตำแหน่งที่ ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
เห็น (จะ)	คำ	กลางประโยค	2
		ต้นประโยค	-
อาจ (จะ)	คำ	กลางประโยค	51
		ต้นประโยค	-
ย่อม(จะ)	คำ	กลางประโยค	10
		ต้นประโยค	-
คง(จะ)	คำ	กลางประโยค	29
		ต้นประโยค	-
ดู(จะ)	อนุพากย์	กลางประโยค	7
		ต้นประโยค	2
ดูเหมือน(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	4
		ต้นประโยค	9
คงมีความเป็นไปได้ว่า	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
คงจะเป็นที่ทราบกันแล้ว(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	2
อาจกล่าวได้ว่า(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	1
		ต้นประโยค	-

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า รูปภาษาที่ให้ความหมายแสดงถึงการคาดเดามีด้วยกันทั้งหมด 9 รูป คือ เห็น(จะ) อาจ(จะ) ย่อม(จะ) คง(จะ) ดู(จะ) ดูเหมือน(ว่า) คงมีความเป็นไปได้(ว่า) คงจะเป็นที่ทราบกันแล้ว(ว่า) อาจกล่าวได้(ว่า) ซึ่งแต่ละรูปก็จะปรากฏในตำแหน่งต่างๆ ด้วยความถี่ที่แตกต่างกันออกไป จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปภาษาที่แสดงการคาดเดา ปรากฏในตำแหน่งกลางประโยคมากที่สุด คิดเป็นอัตราความถี่ 103 ครั้ง ทั้งนี้คงเป็นธรรมชาติในการสื่อสารที่ผู้พูดมักจะเพิ่มความคิดเห็นที่แสดงการคาดเดาร่วมไปกับเหตุการณ์ที่น่าเสนอ และส่วนใหญ่ก็จะปรากฏในรูปของคำช่วยหน้ากริยา ในกรณีที่ปรากฏหน้ากริยา ขอบเขตของการแสดงความคิดเห็นก็จะครอบคลุมเฉพาะกริยาวิเศษณ์ แต่ถ้าอยู่ต้นประโยค ขอบเขตของการแสดงทัศนคติก็จะครอบคลุมทั้งประโยค

4.1.1.2 การประมาณความน่าจะเป็น (probability) รูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่แสดงออกมาในด้านความน่าจะเป็นนี้ เป็นการพูดในทำนองของการ "สันนิษฐาน หรือ น่าจะ หรือ ชวนให้คิด"

ตัวอย่าง

ก. น่าสังเกตว่า ในช่วงเวลาเพียง 4 ปี ปาชายเลนมีอัตรา

ลดลง 2 %

(นิราศ)

ข. เป็นที่น่าสงสัยว่า ถึงเวลาแล้วหรือยังที่รัฐบาลต้องกำหนดแนวนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการอย่างจริงจังบ้าง

(พลวัต)

ค. ข้อที่น่าสังเกตคือ รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในนิราศนั้นตรงกับผลการวิจัยเรื่องปาชายเลนที่นักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันในสาขาวิชาดังกล่าวได้ศึกษารวบรวมไว้

(นิราศ)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่ารูปภาษาที่แสดงออกมาเป็นการประมาณความน่าจะเป็นปรากฏในระดับและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ดังที่แสดงไว้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาพที่แสดงทัศนคติ ที่แสดงการประมาณความน่าจะเป็น

การประมาณความน่าจะเป็น	ชนิดของรูปภาพที่แสดงทัศนคติ	ตำแหน่งที่ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
น่า(จะ)	คำ	กลางประโยค	8
		ต้นประโยค	-
เป็นที่น่าสงสัย(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
เป็นที่น่าสังเกต(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	3
น่าสันนิษฐานได้(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
น่าสังเกต(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
กล่าวได้(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	2
ข้อที่น่าสังเกต(คือ)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่ารูปภาพที่แสดงทัศนคติที่ให้ความหมายถึงการประมาณความน่าจะเป็น ส่วนใหญ่จะปรากฏเป็นอนุพากย์ ที่มีปรากฏเป็นคำ พบเพียงคำเดียวเท่านั้น คือ น่าจะ ซึ่งปรากฏในตำแหน่งกลางประโยค 8 ครั้ง ส่วนที่เป็นอนุพากย์ปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค 9 ครั้ง สรุปได้ว่าผู้ที่ผู้พูดใช้รูปภาพแสดงความน่าจะเป็นขึ้นต้นประโยคนั้น เป็นเพราะผู้พูดต้องการให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่น่าเสนอ มีขอบเขตครอบคลุมทั้งประโยค

4.1.2 การแสดงความมั่นใจ (Confidence)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแสดงความมั่นใจของผู้พูดในความถูกต้อง (accuracy) ของสิ่งที่พูดออกมานั้น ที่จริงแล้วน่าจะเป็นไปโดยอัตโนมัติด้วยการเสนอเนื้อหาสาระ โดยไม่เพิ่มเนื้อหาที่บอกการแบ่งรับแบ่งสู้ ใดๆ ก็ดี ภาษาก็มีกลไกให้ผู้พูดได้เลือกแสดงความมั่นใจเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้คือ

4.1.2.1 ความชัดเจนของสถานการณ์ (obviousness) เป็นการที่ผู้เขียนใช้ภาษาที่แสดงทัศนคติแบบนี้เพิ่มเข้าไป คือ การชี้ให้ผู้อ่านรับทราบว่าสถานการณ์ "มองเห็นได้เช่นนั้น" หรือ "ชัดเจน" จนมองเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

ตัวอย่าง

ก. **จะเห็นว่า** วอลเตอร์ตั้งใจที่จะให้ก๊องติดเผชิญกับโชคร้ายนานาชนิด

(วอลเตอร์)

ข. **เห็นได้ว่า** ชะตากรรมใหม่ตามที่มาร์กซพรรณนาถึงนี้

ยังอีกนานนักหนากว่าจะเป็นจริง

(ชะตากรรม)

ค. ตามแผนภูมิข้างต้น **จะเห็นได้ว่า** ภูมิภาคตะวันออกกลางนำเข้า

อาวุธเป็นจำนวนมากที่สุด

(สหประชาชาติ)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่า ภาษาศาสตร์ที่แสดงทัศนคติที่แสดงถึงความชัดเจนของสถานการณ์ ปรากฏในระดับและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ดังที่แสดงไว้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 7 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของภาษาที่แสดงทัศนคติที่แสดงความชัดเจนของสถานการณ์

ความชัดเจนของสถานการณ์	ชนิดของภาษา	ตำแหน่งที่ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
เห็นได้(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	4
จะเห็น(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	3
		ต้นประโยค	9
จะเห็นได้(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	6
		ต้นประโยค	7

จากตารางที่ 7 ผู้วิจัยพบว่า การใช้รูปภาพแสดงความชัดเจนในภาษาไทยนั้นคงมีอยู่ไม่มาก ซึ่งเท่าที่พบในข้อมูลนั้นพบเพียง 3 รูปเท่านั้น คือ เห็นได้ว่า จะเห็นว่า จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มักจะปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค คิดเป็นอัตราความถี่ 11 ครั้ง การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นถึงความชัดเจนของสถานการณ์ คงเป็นเพราะผู้พูดต้องการชี้ให้เห็นว่า เหตุการณ์ที่กำลังพูดถึงมีความชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจแล้ว และขอบเขตของการแสดงความคิดเห็นก็จะครอบคลุมทั้งประโยค

4.1.2.2 การเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์ (factuality) ในการใช้รูปภาพที่แสดงทัศนคติแบบนี้ ผู้เขียนมักจะอ้างไปเลยว่า สถานการณ์ที่กล่าวนั้นเป็นความจริง หรือข้อเท็จจริง

ตัวอย่าง

- ก. **แท้จริงแล้ว** การวิวาทกันของคาธอลิกกับโปรเตสแตนต์เป็นเรื่องไร้สาระที่น่าสมเพชจริงๆ (วอลแตร์)
- ข. **เป็นที่ทราบกันดีว่า** ในปัจจุบันทรัพยากรของประเทศได้ถูกใช้อย่างไม่ประหยัด และเป็นผลทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)
- ค. **ความจริง** ถ้าใช้เหตุผลเพียงเล็กน้อยก็ย่อมจะคิดได้ว่าเป็นเรื่องไร้สาระ (วอลแตร์)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่ารูปภาพที่แสดงทัศนคติที่แสดงออกเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์ ปรากฏในระดับและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ดังที่แสดงไว้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติ
ที่แสดงการเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์

การเป็นข้อเท็จจริงของ สถานการณ์	ชนิดของรูปภาษา	ตำแหน่งที่ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
จริงอยู่(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
ความจริงแล้ว	วลี	กลางประโยค	2
		ต้นประโยค	1
ที่แท้จริงแล้ว	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
อันที่จริงแล้ว	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
เป็นที่ทราบกันดี(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
กล่าวกัน(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	3
ความจริงนั้น	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
เชื่อกัน(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
ถือกัน(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
ความจริง	วลี	กลางประโยค	1
		ต้นประโยค	4
กล่าวกันทั่วไป(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
จะพบ(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า รูปภาษาที่แสดงการเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์ปรากฏเป็นวลี
และอนุพากย์เท่านั้น รูปภาษาที่แสดงการเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์ ปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคมากที่สุด

สุด คิดเป็นความถี่ 17 ครั้ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกับการแสดงความชัดเจน กล่าวคือ การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเข้าไปนี้ เป็นเพราะผู้พูดต้องการยืนยันถึงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่กำลังพูดถึงทั้งหมด

4.1.2.3 การเป็นธรรมชาติ (naturalness)

ในการที่ผู้พูดเพิ่มการแสดงทัศนะเช่นนี้ลงไป ผู้พูดจะบอกกล่าวสิ่งหรือสถานการณ์ที่กล่าวถึงนั้นเป็นเรื่อง "ปกติ ธรรมดา ทัวไป" เช่น

ตัวอย่าง

- ก. **โดยปกติแล้ว** สมัชชาจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแทรกแซงในการจัดทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศโดยตรง (สหประชาชาติ)
- ข. **โดยทั่วไป** ปริมาณสำรองที่กล่าวถึง จะเป็นปริมาณสำรองชนิดที่ได้รับการพิสูจน์แล้ว (ปิโตรเลียม)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่าภาษาที่แสดงทัศนคติที่แสดงถึงการเป็นธรรมชาติของเหตุการณ์ ปรากฏในระดับและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ดังที่แสดงไว้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 9 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่แสดงการเป็นธรรมชาติ

การเป็นธรรมชาติ	ชนิดของรูปภาษา	ตำแหน่งที่ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
โดยทั่วไป	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1
โดยทั่วไปแล้ว	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	2
โดยปกติ	วลี	กลางประโยค	2
		ต้นประโยค	1
โดยปกติแล้ว	วลี	กลางประโยค	-
		ต้นประโยค	1

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่ารูปภาพแสดงทัศนคติที่แสดงถึงการเป็นธรรมชาติปรากฏเป็นวลี 4 รูป คือ โดยทั่วไป โดยทั่วไปแล้ว โดยปกติ โดยปกติแล้ว ซึ่งปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคมากที่สุด คิดเป็นอัตราความถี่ 5 ครั้ง สำหรับการที่ผู้พูดใช้รูปภาพแสดงการเป็นธรรมชาติขึ้นต้นประโยคนั้น เป็นเพราะผู้พูดต้องการเน้นว่า เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่พูดถึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นทั่วไป

4.1.3 **การวิพากษ์ (judgement)** คือ การแสดงความรู้สึก หรือความคิดที่ผู้พูดมีต่อเรื่องราวที่ปรากฏในประโยค เป็นการประเมินเหตุการณ์นั้นๆ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งด้านบวกและลบ ตามความรู้สึกนึกคิดของตัวผู้พูดเอง

ตัวอย่าง

- ก. **น่าเสียดายที่** ปัจจุบันไม่ค่อยมีใครสนใจงานเขียนของเขา (สไว้ก)
- ข. **ที่สำคัญคือ** มันจะลดด้านที่เป็นศิลปะลงไป (ชะตากรรม)
- ค. **แน่ที่สุดที่** วอลเตอร์จะต้องอ้างเป็นตัวอย่าง (วอลเตอร์)

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด 15 บทความ ผู้วิจัยพบว่าภาษาที่แสดงทัศนคติที่แสดงออกมาเป็นการวิพากษ์ ปรากฏในระดับและตำแหน่งที่ต่างกัน ดังที่แสดงไว้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 10 แสดงความถี่ในการปรากฏตามตำแหน่งต่างๆ ของรูปภาพที่แสดงทัศนคติที่แสดงการวิพากษ์

การวิพากษ์	ชนิดของรูปภาพ	ตำแหน่งที่ปรากฏ	ความถี่ / ครั้ง
ควร(จะ)	คำ	กลางประโยค ต้นประโยค	5 -
น่าเสียดาย(ที่)	อนุพากย์	กลางประโยค ต้นประโยค	- 1
ที่สำคัญ(คือ)	อนุพากย์	กลางประโยค ต้นประโยค	- 1
แน่ที่สุด(ที่)	อนุพากย์	กลางประโยค ต้นประโยค	- 1
แน่นอนที่สุด(ว่า)	อนุพากย์	กลางประโยค ต้นประโยค	- 1

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า รูปภาษาที่แสดงการวิพากษ์ปรากฏในระดับคำและอนุพากย์จำนวน 5 รูปด้วยกัน คือ ควร(จะ), น่าเสียดาย(ที่), ที่สำคัญ(คือ), แน่ที่สุด(ที่), แน่นอนที่สุด(ว่า) และจากตารางยังพบว่า รูปภาษาที่แสดงการวิพากษ์ส่วนใหญ่ปรากฏในระดับอนุพากย์ และปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคคิดเป็นอัตราความถี่ 4 ครั้ง ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้พูดต้องการให้ความสำคัญกับการแสดง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนในรูปของการประเมินมากที่สุด

จากการจำแนกรูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยโดยใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ ปรากฏว่ารูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทย สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1. กลุ่มที่แสดงการแบ่งรับแบ่งสู้ (hesitancy) 2. กลุ่มที่แสดงความมั่นใจ (confidence) และ 3. กลุ่มที่แสดงการวิพากษ์ (judgement) ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะปรากฏเป็นองค์ประกอบของประโยคในตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ กลุ่มที่แสดงการแบ่งรับแบ่งสู้ ประเภทการคาดเดา ปรากฏในตำแหน่งกลางประโยคมากที่สุด คิดเป็นอัตราความถี่ 104 ครั้ง ประเภทประมาณความน่าจะเป็นปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค 9 ครั้ง กลุ่มที่แสดงความมั่นใจ ประเภทที่แสดงความชัดเจนของสถานการณ์ ปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคมากที่สุด คิดเป็นอัตราความถี่ 20 ครั้ง ประเภทการเป็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์ปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคมากที่สุด คิดเป็นอัตราความถี่ 17 ครั้ง ส่วนประเภทที่แสดงความเป็นธรรมชาติปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นอัตราความถี่ 5 ครั้ง และสำหรับกลุ่มที่แสดงการวิพากษ์นั้น ปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคและกลางประโยคในอัตราความถี่ที่ใกล้เคียงกัน คือปรากฏต้นประโยคในอัตราความถี่ 6 ครั้ง ปรากฏในตำแหน่งกลางประโยคในอัตราความถี่ 5 ครั้ง

4.2 คุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาและตำแหน่ง

4.2.1 คุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษา

4.2.1.1 อนุพากย์ นอกจากผู้วิจัยจะศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทย ซึ่งพบว่ารูปภาษาที่แสดงทัศนคติสามารถจำแนกออกเป็น คำ วลี และอนุพากย์ และรูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นอนุพากย์ก็สามารถจำแนกออกได้เป็นประเภทย่อย 4 ประเภท ซึ่งปรากฏในอัตราความถี่ที่ต่างกันดังที่เสนอไว้ในบทที่ 3 แล้วนั้น ผู้วิจัยยังศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นอนุพากย์เหล่านี้ ซึ่งก็พบว่า รูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นอนุพากย์ล้วนแต่ให้ข้อมูลมาก เนื่องจากเป็นหน่วยภาษาในระดับที่ใหญ่กว่าคำและวลี ซึ่งสอดคล้องกับที่เพียร์ศิริ (2533)¹ ได้อธิบายความแตกต่างของระดับศักยภาพในการสื่อสารเนื้อหาที่สมบูรณ์ของอนุพากย์อิสระ อนุพากย์ไม่อิสระ และวลี ว่าหน่วยข้อความที่มีระดับความสำคัญสูง ก็จะถ่ายทอดออกมาอย่างสมบูรณ์เป็นอนุพากย์อิสระ ส่วน

¹ เพียร์ศิริ วงศ์วิมานนท์, เรื่องเดิม, หน้า 20-24.

ข้อความที่มีระดับความสำคัญรองลงมาก็จะถ่ายทอดเป็นอนุพากย์ไม่อิสระ เพื่อเข้าไปเป็นส่วนประกอบในการสื่อความหมายของอนุพากย์อื่นๆ เช่นเข้าไปเป็นส่วนประกอบในนามวลี หรือวลีขยายต่างๆ สำหรับหน่วยข้อความที่สำคัญน้อยลงมาก็ให้ความหมายสมบูรณ์ไปอีก ซึ่งก็จะปรากฏรูปออกมาเป็นเพียงวลี และจะต้องเข้าไปเป็นองค์ประกอบของอนุพากย์ ทั้งที่เป็นอนุพากย์อิสระหรือไม่อิสระ

ดังนั้น การที่ผู้พูดแสดงทัศนคติหรือความคิดเห็นออกมาในรูปอนุพากย์ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความสำคัญกับการแสดงทัศนคติมาก รูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นอนุพากย์จึงสื่อความหมายได้มากกว่ารูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่เป็นวลี และคำ เนื่องจากเป็นหน่วยข้อความที่สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างสมบูรณ์

ตัวอย่าง

- ก. **น่าสังเกตว่า** ในช่วงเวลาเพียง 4 ปี ป่าชายเลนมีอัตราลดลง 2% (นิราศ)
- ข. **ดูเหมือน** สมัชชาจะมีบทบาทมากขึ้นทุกขณะในเรื่องนี้ (สหประชาชาติ)
- ค. **ที่สำคัญคือ** การผลิตจากจุลินทรีย์สามารถทำได้ปริมาณมาก ใช้เวลาน้อยกว่า และสามารถสกัดออกมาได้ง่ายกว่า (เอนไซม์)

4.2.1.2 **คำและวลี** จากการศึกษาลักษณะทางความหมายของรูปภาษาแสดงทัศนคติที่เป็นคำและวลี พบว่า ให้ข้อมูลน้อยกว่ารูปภาษาแสดงทัศนคติที่เป็นอนุพากย์ เนื่องจากรูปภาษาแสดงทัศนคติที่เป็นคำและวลี มีลักษณะเป็นส่วนประกอบในหน่วยความหมายหลัก (proposition) คืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของนามวลี หรือกริยาวลี

ตัวอย่าง

- ก. **โดยปกติแล้ว** สมัชชาจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแทรกแซงในการจัดทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศโดยตรง (สหประชาชาติ)
- ข. **เราอาจตีความได้ว่า** โลกเราจะอัปลักษณะน้อยกว่าที่เป็นอยู่ถ้าคนบนโลกต่างทำงานกันคนละไม้ละมือ (วอลแตร์)
- ค. **เนื้อสัตว์ควรรับประทาน** สุก (วิถีชีวิต)

4.2.2 คุณสมบัติทางความหมายของตำแหน่ง

4.2.2.1 **ตำแหน่งต้นประโยค** จากการศึกษาข้อมูลตามคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของรูปภาษาแสดงทัศนคติในด้านตำแหน่ง ผู้วิจัยได้พบว่ารูปภาษาที่แสดงทัศนคติที่ปรากฏตำแหน่งต้นประโยคเป็นหน่วยความหมายที่ใหญ่ แต่เมื่อได้ศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาที่แสดงทัศนคติกับตำแหน่งแล้ว พบว่าการที่รูปภาษาที่แสดงทัศนคติปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคนั้น ขอบเขตของการแสดงความคิดเห็นจะครอบคลุมทั้งประโยค ไม่ได้ทำให้ความหมายส่วนหนึ่งส่วนใดของประโยคเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่าง

- ก. **ข้อที่น่าสังเกต**คือ รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในนิราศนั้น ตรงกับผลการวิจัยเรื่อง ปาชายเลนที่นักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันได้ศึกษารวบรวมไว้ (นิราศ)
- ข. **โดยปกติ** การเจรจาปัญหาอาวูชนิวเคลียร์เป็นเรื่องของมหาอำนาจที่มีอาวูชนิวเคลียร์จะร่วมกันรับผิดชอบอย่างจริงจัง (สหประชาชาติ)
- ค. **จะเห็นได้ว่า** การนำกลับไปใช้ประโยชน์อีก จะเป็นการควบคุมและลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมลงไปได้มาก (สิ่งแวดล้อม)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า "ข้อที่น่าสังเกต" "โดยปกติ" และ "จะเห็นได้ว่า" ไม่ได้สัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค แต่สัมพันธ์กับประโยคทั้งประโยค

4.2.2.2 **ตำแหน่งกลางประโยค** จากการศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ ผู้วิจัยพบว่ารูปภาษาที่แสดงทัศนคติในภาษาไทยปรากฏในตำแหน่งกลางประโยคมากที่สุด และรูปภาษาที่มักจะปรากฏในตำแหน่งนี้ก็คือ คำ และวลี เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาแสดงทัศนคติ ที่ปรากฏตำแหน่งกลางประโยคนี้แล้ว พบว่ารูปภาษาเหล่านี้ดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี เนื่องจากปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยาหลักของประโยค อีกทั้งยังเพิ่มความหมายให้กับกริยาหลักของประโยคเหล่านั้น

ตัวอย่าง

- ก. ไม้ปะโลงในที่นี้**น่า**จะเป็นไม้โปรง (นิราศ)
- ข. การประชุมสมัยสามัญของสมัชชา**โดยปกติ**จะเริ่มขึ้นในวันอังคารของสัปดาห์ที่สามของเดือนกันยายนของทุกปี (สหประชาชาติ)
- ค. ถ้ามุ่งแต่**โจมตี**ฝ่ายเดียว นิทานของวอลแตร์ก็**คง**จะเป็นนิทานคำสอนที่ด้อยคุณค่าไปมาก (วอลแตร์)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า "น่า" "โดยปกติ" และ "คง" ดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี ซึ่งแตกต่างจากประโยคในหัวข้อ 4.2.2.1 ที่รูปภาษาแสดงทัศนคติปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค ไม่ให้ความหมายหรือมีความสัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค

สรุปได้ว่า การที่รูปภาษาแสดงทัศนคติจะปรากฏเป็นคำ วลี อนุพจน์ หรือจะปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค หรือกลางประโยคนั้น ขึ้นอยู่กับการให้น้ำหนักความสำคัญ กล่าวคือ ถ้ารูปภาษาแสดงทัศนคติเป็นอนุพจน์ และปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค แสดงว่ารูปภาษานั้นมีน้ำหนักความมาก และมีขอบเขตความหมายครอบคลุมทั้งประโยค ส่วนการที่รูปภาษาแสดงทัศนคติที่เป็นวลีหรือคำปรากฏตำแหน่งกลางประโยค แสดงว่ารูปภาษานั้นมีน้ำหนักความน้อย และมีลักษณะเป็นส่วนประกอบในหน่วยความหลัก (proposition) จนดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี.